

Vlaanderen
is materiaalbewust

ONDERNEMINGSPLAN 2025

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

INHOUD

INLEIDING	3
1 WE FACILITEREN DE TRANSITIE NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE IN VLAANDEREN	5
1.1 WE GEVEN INVULLING AAN DE TRANSITIEPRIORITEIT 'CIRCULAIRE ECONOMIE' IN HET KADER VAN DE VISIE 2050 EN VIZIER 2030 VAN DE VLAAMSE REGERING	5
1.2 WE ZORGEN VOOR UITWISSELING MET DE VERSCHILLENDE BELEIDSNIVEAUS	8
1.3 WE ZETTEN IN OP ONDERZOEK EN ONTWIKKELING OM DE TRANSITIE NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE IN VLAANDEREN TE KUNNEN MONITOREN EN VERSTERKEN	9
1.4 VAM NEEMT HAAR ENGAGEMENT OP IN DE GOVERNANCE VAN VLAANDEREN CIRCULAIR	10
2 WE VERSTERKEN ONZE EUROPEESINTERNATIONALE WERKING VOOR EEN DUURZAAM AFVAL-, MATERIALENEN BODEMBEHEER BINNEN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE	11
2.1 WE VERBETEREN EUROPEES EN INTERNATIONAAL DE JURIDISCHE EN SOCIO-ECONOMISCHE RANDVOORWAARDEN VOOR HET HALEN VAN DE OVAM-BELEIDSDOELSTELLINGEN	11
2.2 WE ZETTEN IN OP EUROPESE PROJECTWERKING MET HET OOG OP SAMENWERKING, UITWISSELING, INNOVATIE EN ONDERZOEK	12
2.3 WE VERHOGEN DE VLAAMSE INTERNATIONALE ZICHTBAARHEID EN BENUTTEN UITWISSELINGS-OPPORTUNITeiten OM HET EIGEN BELEID VERDER TE VERSTERKEN	13
3 DE OVAM NEEMT HET VOORTOUW IN HET VEILIG SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN ZODAT HET VERBRUIK VAN PRIMAIRE GRONDSTOFFEN DAALT	15
3.1 VIA VERSCHILLENDE PREVENTIESTRATEGIEËN STREVEN WE NAAR EEN DALING VAN DE TOTALE AFVALBERG	15
3.2 DOOR BETERE SELECTIEVE INZAMELING, RECYCLAGE EN KWALITEITSBORGING STIMULEREN WE HET GEBRUIK VAN GERECYCLEERDE GRONDSTOFFEN	18
3.3 WE BEPERKEN DE RISICO'S VOOR MENS EN LEEFMILIEU, IN HET BIJZONDER VOOR ASBEST EN ZORGWEKKENDE STOFFEN	20
3.4 WE INITIËREN EN COÛRDINEREN DE NODIGE MAATREGELEN OM DE HOEVEELHEID ZWERFVUIL TE LATEN DALEN	21
3.5 WE ZORGEN DAT DE CAPACITEIT VOOR EINDVERWERKING IN LIJN IS MET HET AANBOD AAN AFVALSTOFFEN, HIERVOOR BESTEMD	23
3.6 WE ZORGEN VOOR RICHTINGGEVEND BELEIDSKADER VIA EEN PLANMATIGE AANPAK EN EEN EFFICIËNTE REGELGEVING	24
3.7 WE ZETTEN IN OP EEN DATAGEDREVEN OPVOLGING EN BIJSTURING VAN ONS BELEID	25
4 NAAR GEZONDE BODEMS IN 2050	27
4.1 BODEMMONITORING EN TOEGANKELIJKE BODEMINFORMATIE	27
4.2 DUURZAAM EN REGENERATIEF BEHEER VAN BODEMS	28
5. BODEMVERONTREINIGING AANPAKKEN	31
5.1 EEN INTEGRAAL BELEID VOOR BODEMVERONTREINIGING	31
5.2 VERHOOGDE RESPONSABILISERING	33
5.3 WENDBARE SYSTEMATIEK VOOR BEOORDELING VAN BODEMVERONTREINIGING	35
6. DE ORGANISATIE OVAM	37
6.1 AANBEVELINGEN AUDIT VLAANDEREN	37
6.2 OPVOLGING PERSONEELSBESPARINGEN	38
6.3 ACTIEPLAN PSYCHOSOCIAAL WELZIJN	38
6.4 DIVERSITEITSPLAN	38
6.5 PERSONEELSPAN	41
6.6 BEGROTING	41
6.7 OPVOLGING EU-REGELGEVING	41

INLEIDING

Vanuit onze expertise rond afval, bodem en materialen, werken we bij de OVAM aan de omslag naar veilige, zuinige en maximaal gesloten kringlopen die zo efficiënt en effectief mogelijk in de behoeften van huidige en toekomstige generaties voorzien binnen de grenzen van de planetaire draagkracht¹.

De OVAM is binnen het Vlaamse overheidslandschap de sleutelspeler inzake het afvalstoffen-, bodem- en materiaalbeleid. We zorgen binnen onze bevoegdheden voor een complementaire mix aan instrumenten om de Vlaamse bedrijven en de Vlaming materiaal- en bodembewust te doen produceren en consumeren. We inspireren daarnaast andere relevante overheden zodat hun beleidskaders dit mee helpen realiseren. Samen met talrijke partners bieden we ondersteuning aan consumenten en producenten om stappen te zetten naar circulariteit. We zorgen ervoor dat verontreinigde gronden gesaneerd worden zodat ze geen risico meer vormen voor mens en milieu.

Zo streven we er onder meer naar dat:

- ▶ tegen 2030 de hoeveelheid restafval daalt naar 100 kilogram per inwoner en dat de hoeveelheid bedrijfsrestafval daalt met 30% ten opzichte van de periode 2018-2020.
- ▶ de totale berg huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval in Vlaanderen tegen 2030 stabiel blijft ten opzichte van de periode 2018-2020. Bij voorkeur wordt zelfs een absolute daling gerealiseerd.
- ▶ tegen 2028 alle risicogronden onderzocht zijn en tegen 2036 de sanering minstens opgestart is op alle historisch verontreinigde gronden die prioritair moeten gesaneerd worden. Tegen 2050 is er voor alle gronden zicht op de verontreinigingssituatie en heeft elke eigenaar/gebruiker de informatie hoe hij met deze verontreiniging moet omgaan;
- ▶ alle materiaalketens veilig zijn door zoveel als mogelijk risicovolle stoffen duurzaam uit de ketens te verwijderen.

In samenwerking met sleutelpartners

- ▶ realiseren we een circulaire maatschappij in Vlaanderen. Zo streven we er naar dat het materialengebruik van de Vlaamse consumptie vermindert met 30% tegen 2030 en met 75% tegen 2050.
- ▶ beschermen en verbeteren we de kwaliteit van onze materiaalketens en bodems. We streven naar een gezonde bodem tegen 2050.

In dit ondernemingsplan voor het jaar 2025 formuleert de OVAM haar concrete acties en projecten die bijdragen aan de hierboven geschetste doelen.

¹ Hierbij is er een belangrijk onderscheid tussen eindige en hernieuwbare hulpbronnen. Het doel is dan respectievelijk het gebruik minimaliseren (en respecteren van een veiligheidsreserve in functie van de toekomstwaarde) en het gebruik afstemmen op duurzaam beheer en regeneratievermogen

SD 1 WE FACILITEREN DE TRANSITIE NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE IN VLAANDEREN

O.D. 1.1 WE GEVEN INVULLING AAN DE TRANSITIEPRIORITEIT 'CIRCULAIRE ECONOMIE' IN HET KADER VAN DE VISIE 2050 EN VIZIER 2030 VAN DE VLAAMSE REGERING

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

In ons huidige lineaire economische systeem worden grondstoffen omgezet in producten, die aan het einde van hun levensduur als afval eindigen. Dit heeft uiteraard een negatieve ecologische impact op de planeet. Daarnaast wordt steeds duidelijker dat de (geopolitieke) beschikbaarheid van grondstoffen eindig is. Vlaanderen streeft er daarom naar om tegen 2050 een circulaire economie te bereiken, waarin de waarde van grondstoffen, producten, energie, water, ruimte en voedsel zoveel mogelijk bewaard blijft en kringlopen worden gesloten. Door in te zetten op de verschillende **R-strategieën**, ontstaan er lokale, circulaire ketens en worden we minder afhankelijk van de invoer van grondstoffen. De circulaire economie zal ook jobs creëren en bijdragen aan de omschakeling naar een koolstofarme, klimaatvriendelijke Vlaamse economie. We verzekeren welvaart en welzijn met significant minder grondstoffen en materialen dan vandaag. Daarnaast biedt ze ook kansen voor onze onderzoeksinstituten en innovatieve bedrijven.

Een voortrekkersrol opnemen is een noodzakelijke voorwaarde om de competitiviteit van de Vlaamse economie te verzekeren. Door het voortouw te nemen kan Vlaanderen in samenwerking met andere Europese landen een nieuwe rol vinden in de wijzigende geopolitieke en economische machtsverhoudingen. Zo kunnen we competitief blijven in een wereld met steeds meer opkomende economieën. Onze centrale ligging, wereldhavens en sterke logistieke sector zijn belangrijke troeven om van Vlaanderen een belangrijke schakel in de circulaire economie te maken. Hier komen materiaalstromen vanuit de hele wereld samen voor hergebruik, herstel en recyclage. We kunnen ons nog meer profileren als een importland voor de verwerking van (complexe) afvalstromen en als exportland van hoogwaardige gerecycleerde grondstoffen.

De circulaire economie laat toe om sterk in te zetten op drie prioritaire Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, met name Ontwikkelingsdoel 8: "Bevorder doorgezette, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen", Ontwikkelingsdoel 9: "Bouw veerkrachtige infrastructuur uit, bevorder inclusieve en duurzame industrialisatie en promoot innovatie" en Ontwikkelingsdoel 12: "Zorg voor duurzame consumptie- en productiepatronen".

We dragen bovendien bij aan de doelstelling uit Vizier 2030: "Tegen 2030 sluiten we zoveel mogelijk kringlopen in functie van een circulaire economie en zijn de koolstofvoetafdruk en materialenvoetafdruk van de Vlaamse consumptie afgenomen in verhouding met de levenskwaliteit en zijn de voedselverliezen in Vlaanderen met 30% verminderd."

WAT DOET DE OVAM?

De OVAM is een belangrijke partner in het partnerschap Vlaanderen Circulair. Vlaanderen Circulair is sinds 2017 het knooppunt en de inspirator voor de circulaire economie in Vlaanderen. Het is een partnerschap van overheden, bedrijven, middenveld en kenniswereld die samen actie ondernemen. Daarnaast is OVAM ook de thuisbasis van het operationele team van Vlaanderen Circulair. In het Regeerakkoord is beslist om het Partnerschap Vlaanderen Circulair te evalueren, met het oog op de ondersteuning van ondernemingen en opschaling. Op basis van deze evaluatie sturen we de roadmap en governance bij waar nodig, en laten we deze opnieuw politiek bekrachtigen.

We zorgen ervoor dat er duidelijke prioriteiten voor de komende legislatuur verankerd zijn. Intussen zetten we reguliere werking van het Platform verder. Cruciaal is onze hefboomwerking op juridische, financiële, administratieve en beleidsmatige knelpunten. Jaarlijks zamelen we via onze stakeholders meldingen van knelpunten in, aan de hand waarvan we ons overzicht updaten. We prioriteren er telkens drie, en stellen een plan van aanpak op voor het komende jaar om deze af te stemmen op Vlaams en intra-Belgisch niveau.

We ondersteunen publieke en private aankopers actief om meer opdrachten richting circulaire oplossingen in de markt te zetten. De website circulairaankopen.be verzamelt voorbeeldbestekken en tools waarmee aankopers concrete duurzaamheidscriteria per productgroep kunnen integreren in hun bestek. Via het intra-Belgisch platform en workshops rollen we deze kennis uit. We nemen daarnaast deel aan het Europees Interreg project CEO, met focus op kantoormeubilair.

We schakelen lokale besturen en circulaire hubs in om de kennis rond circulaire economie lokaal te verankeren en de link te leggen tussen sociale economie (maatwerkbedrijven en kringwinkels) en het circulair ondernemerschap in samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten. Op Europees niveau nemen we deel aan projecten en netwerken in functie van Vlaams-lokaal beleid. Door het Interreg-project KARMA wordt de link tussen (lokaal) klimaatbeleid en circulariteit in de gebouwde omgeving versterkt. Het Horizon CCRI-CoP project stimuleert kennisdeling en het werken aan systemische oplossingen.

We zorgen ervoor dat circulaire principes meegenomen worden in de herontwikkeling van terreinen en in de werking van de Vlaamse havens. We ondersteunen de leerstoel Circular Port Monitoring in Flanders, een samenwerking tussen de VUB, de havens en Vlaanderen Circulair. We leggen indicatoren vast om circulariteit in havens te meten, toetsen deze aan de praktijk en zorgen voor kennisdeling op Europees niveau.

Samen met het Departement Werk en Sociale Economie zetten we in op de jobs en skills in de circulaire economie. We zorgen voor een eerlijke transitie, waar iedereen mee is (opleiding, onderwijs).

Door uitgebreid en doordacht in te zetten op communicatie via verschillende events, nieuwsbrieven, sociale media, websites en dergelijke, staan we borg voor kennisdeling, verbinding en activering van het hele netwerk. Op die manier versterken we circulair ondernemerschap en de transitie naar een circulaire samenleving. Via de juiste kanalen en samenwerking ondersteunen we tal van acties en delen we de inzichten die voortkomen uit initiatieven van en met de partners in de hefboomen, de werkagenda's, en verschillende Green Deals. De website van Vlaanderen Circulair wordt omgevormd om nog meer als dé referentie te dienen voor onze doelgroep(en) en een kennisplatform en een aantrekkelijk portaal voor de werkagenda's en hefboomen te zijn.

Projecten en acties in 2025

Actie/Project	Indicator /Mijlpaal	Streefwaarde/Norm
Evaluatie platform Vlaanderen Circulair	Evaluatierapport klaar	2025
	Gevalideerde roadmap en governance met prioriteiten	2025
Hefboomwerking knelpunten	Jaarlijkse prioritering en plan van aanpak	1 actualisering per jaar
		3 knelpunten per jaar opgelost
Hefboomwerking circulair aankopen	MVOO criteriatool	Afgestemd op intra-Belgisch platform
	Deelname Europees project CEO	afronden project voorzien 31 mei 2026
Ondersteuning lokale circulaire hubs en lokale besturen	Programmawerking lokale besturen en CE	Loopt verder in 2025 en 2026
	Werking sociaal-circulaire hubs	Financiering loopt tot en met juni 2025
	Deelname Europees Project KARMA	afronden project voorzien in 31 mei 2027
	Deelname Europees Project CCRI	afronden project voorzien in 2026
Havenwerking	Ondersteunen Chair Circular Port Monitoring in Flanders	Eindrapport voorzien in 2025
Hefboomwerking jobs & skills	European Circular Ambassadors Program	2025
	Massive Online Courses (MOOC)	Twee in 2025
Kennisplatform	Omvormen website tot kennisplatform	2025

O.D. 1.2 WE ZORGEN VOOR UITWISSELING MET DE
VERSCHILLENDE BELEIDSNIVEAUS

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Circulaire economie is een thema dat voor vele beleidsdomeinen van belang is, zo is de bevoegdheid op Vlaams niveau verdeeld over twee ministers. Maar er zijn ook raakvlakken met federale en lokale bevoegdheden. Daarnaast is er ook – steeds meer – Europese wetgeving die door de lidstaten omgezet moet worden en ons bindt. Bovendien stoppen stromen van grondstoffen, producten en afval niet aan de grenzen van onze regio. Het is daarom van groot belang dat we samen werken, over de grenzen van de beleidsniveaus en -domeinen heen. Daarnaast is Vlaanderen Circulair reeds lang internationaal koploper op het gebied van circulaire transitie. We delen graag onze expertise met andere regio's en landen, maar kunnen zeker ook nog van hen leren om zo onze positie te behouden.

WAT DOET DE OVAM?

Vlaanderen Circulair is partner in het Intra-Belgisch Platform Circulaire Economie, waar er op regelmatige basis wordt samengewerkt met de andere Belgische regio's en het federale niveau.

Het Europees niveau heeft een omvangrijk kader uitgewerkt voor de transitie naar een circulaire economie. Denk daarbij aan de Critical Raw Materials Act, en de nieuwe Circular Economy Act. Dit kader moet worden omgezet op Vlaams niveau. We zetten de CRMA om in samenwerking met de andere overheidspartners (zie verder OD 3.1). We zorgen ervoor dat de gevolgen voor Vlaamse bedrijven en organisaties duidelijk zijn.

Door krachten te bundelen in het European Circular Economy Stakeholder Platform, vergroten we onze slagkracht. We nemen deel aan de overlegmomenten, organiseren Circular Talks en dragen bij aan joint policy advice wanneer relevant.

Projecten en acties in 2025

Actie/Project	Indicator/Mijlpaal	Streefwaarde/Norm
Coördinatie CRMA op Vlaams niveau	Het Vlaamse luik van het Nationaal Programma Circulariteit is ingediend	Uiterlijk 2 jaar na de uitvoeringshandeling

O.D. 1.3 WE ZETTEN IN OP ONDERZOEK EN ONTWIKKELING
OM DE TRANSITIE NAAR EEN CIRCULAIRE
ECONOMIE IN VLAANDEREN TE KUNNEN
MONITOREN EN VERSTERKEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Om te bepalen hoe ver Vlaanderen staat in de transitie naar een circulaire economie, is een wetenschappelijke set van indicatoren nodig op maat van onze regio. Daarnaast moet beleidsrelevant onderzoek in het kader van de circulaire economie in Vlaanderen gestroomlijnd worden. Zo zijn we er zeker van dat de onderzoeken die uitgevoerd worden aan onze kennisinstellingen bijdragen aan de behoeften die leven op het terrein.

WAT DOET DE OVAM?

OVAM ondersteunt sinds 2012 het Steunpunt Circulaire Economie (voorheen steunpunt SuMMA) dat onderzoekers van de KU Leuven, UGent, UAntwerpen, UHAsselt en VITO verenigt. We doen de administratieve coördinatie en nemen deel aan de stuurgroep en Projectgroep. Op die manier volgen we actief het onderzoek rond circulaire economie op.

Het steunpunt ondersteunt de doorontwikkeling van de CE monitor, die met meer dan 100 indicatoren een helder beeld geeft van de toestand van de circulaire economie in Vlaanderen. De doorontwikkeling de komende jaren richt zich op twee zaken. Ten eerste zijn er verbeteringen mogelijk op vlak van toegankelijkheid van data, creëren van data, kwaliteit van data, etc. Denk bijvoorbeeld aan het kunnen meten van de voortgang van de CE transitie bij bedrijven, de kwaliteit van materiaalstromen of het concreet capteren van 'waardebehoud' van producten en materialen. Ten tweede evolueren we van louter monitoring naar een sturend instrument, door in te haken op doelstellingen en het beleidsproces te voeden met relevante informatie. We bekijken welke governance hiervoor noodzakelijk is.

Projecten en acties in 2025

Actie/Project	Indicator /Mijlpaal	Streefwaarde/Norm
Steunpunt Circulaire Economie	Opstellen en opvolgen jaarplanning	Jaarplanning klaar in december en publicatie jaarrapport afgelopen jaar in juni
CE monitor	Onderzoek naar de doorontwikkeling CE monitor	Rapport beschikbaar
	Update van de CE monitor	2026

O.D. 1.4 OVAM NEEMT HAAR ENGAGEMENT OP IN DE GOVERNANCE VAN VLAANDEREN CIRCULAIR

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Voor de transitie naar een circulaire economie in Vlaanderen werden in 2020 door Vlaanderen Circulair zes prioritaire thema's of werkagenda's geïdentificeerd. De werking van deze werkagenda's wordt telkens getrokken door een duo van een publieke en private trekker die er nauw bij betrokken zijn. In afwachting van de resultaten van de evaluatie zetten we deze werking verder.

WAT DOET DE OVAM?

De thema's Bouw, Chemie/kunststoffen behoren tot de kernthema's van de OVAM. Vandaar dat de OVAM het publieke trekkerschap van de corresponderende werkagenda's binnen Vlaanderen Circulair opneemt in afwachting van de evaluatie van Vlaanderen Circulair. De overige werkagenda's (Maakindustrie, Voeding, bio-economie en water) hebben ook raakvlakken met de OVAM thema's, hier wordt engagement opgenomen als lid van het kernteam of als expert op afroep. Het team Vlaanderen Circulair volgt elke Werkagenda op om linken te leggen naar de hefboomwerking, programmamanagement, communicatie en events.

Projecten en acties in 2025

Actie/Project	Indicator /Mijlpaal	Streefwaarde/Norm
Co-Trekkerschap WA Bouw	Deelname projectgroep Overleg WA Overleg kernteam Rapportage	Conform de opgemaakte jaarkalender
Co-Trekkerschap WA chemie/Kunststoffen	Deelname projectgroep Overleg WA Overleg kernteam Rapportage	Conform de opgemaakte jaarkalender

SD 2 WE VERSTERKEN ONZE EUROPEES-INTERNATIONALE WERKING VOOR EEN DUURZAAM AFVAL-, MATERIALEN- EN BODEMBEHEER BINNEN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

O.D. 2.1 WE VERBETEREN EUROPEES EN INTERNATIONAAL DE JURIDISCHE EN SOCIO-ECONOMISCHE RANDVOORWAARDEN VOOR HET HALEN VAN DE OVAM-BELEIDSDOELSTELLINGEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Meer en meer bepaalt de Europese wetgeving de beleidsruimte die we in Vlaanderen hebben. We blijven daarom sterk inzetten op Europese beleidsbeïnvloeding. Internationale besluitvormingsprocessen die een impact hebben op het Vlaamse beleid waarvoor de OVAM verantwoordelijk is volgen we nauwgezet op. Binnen de beschikbare capaciteit zetten we in op Europese en internationale netwerken en fora met oog op agendasetting en het realiseren van de Vlaamse beleidsdoelstellingen.

WAT DOET DE OVAM?

- ▶ Via CCIM (Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid) pilotschappen coördineren en vertolken we de Belgische positie.
- ▶ Via Vlaamse trekkerschappen coördineren we de Vlaamse positie en integreren we deze in de Belgische positie.
- ▶ Als expert brengen we OVAM prioriteiten onder de aandacht en integreren we deze in de Vlaamse en Belgische positie.
- ▶ ECESP, CCRI, ...

In elke rol vertrekken we van een gecoördineerde OVAM positie, om dan te bewerkstellingen dat de kernelementen van deze positie meegenomen worden op Vlaams, Belgisch, Europees en internationaal niveau.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Europese en internationale beleidsbeïnvloeding	Tijdig ingebrachte standpunten in de als relevant geïdentificeerde beleidsprocessen	100%

O.D. 2.2 WE ZETTEN IN OP EUROPESE PROJECTWERKING
MET HET OOG OP SAMENWERKING, UITWISSELING,
INNOVATIE EN ONDERZOEK

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Weloverwogen deelname aan Europese projecten kan een verrijking zijn voor de organisatie wanneer deze initiatieven passen binnen de strategische en operationele doelstellingen van de OVAM. Naast het realiseren van OVAM-doelstellingen op het gebied van onderzoek en innovatie (en de bijhorende financiële stimulans), ligt de meerwaarde in het aangaan van samenwerkingsverbanden en het uitbouwen van een netwerk. Daarnaast draagt het bij aan de profilering van de organisatie, het opbouwen en uitwisselen van kennis en ervaring, en het stimuleren van innovatie en vernieuwing.

WAT DOET DE OVAM?

We werken mee in projecten als partner en om de paar jaar starten we een groter project waarvoor we als lead aantreden, en veel meerwaarde willen bereiken, zoals het geïntegreerde project Cmartlife (Material Approach on Residual Waste Targets and a Litter Free Environment) en de projecten Narmena (Nature-based Remediation of Metal pollutants in Nature Areas to increase water storage capacity) en PFASTER (PFAS systemic regional approach to Assess Spatial distribution, Transfer, Exposure and Remediation of widespread pollution in Willebroek, Flanders).

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
EU projectwerking	De programma-beïnvloeding, interne coördinatie rond prospectie, initiatie evenals de uitvoering van Europese projecten draait optimaal. Deelname aan EU projecten	Minimum 5 projecten
	Financieel-administratieve opvolging	Tijdig en kwaliteitsvol

O.D. 2.3 WE VERHOGEN DE VLAAMSE INTERNATIONALE
ZICHTBAARHEID EN BENUTTEN UITWISSELINGS-
OPPORTUNITEITEN OM HET EIGEN BELEID
VERDER TE VERSTERKEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

De kennis en kunde van de OVAM dwingen waardering af in het buitenland. Om de lat voor een duurzaam afval-, materialen- en bodembeheer binnen een circulaire economie internationaal zo hoog mogelijk te leggen, blijven we onze expertise aanreiken aan andere landen en regio's in Europa en daarbuiten. Tegelijk willen we de vinger aan de pols houden van wat elders in de wereld gebeurt, om ons eigen beleid te benchmarken, inzichten op te doen in de trends en beleidskeuzes in andere landen en opportuniteiten te detecteren.

WAT DOET DE OVAM?

De Vlaamse Regering heeft prioritaire landen en regio's voor samenwerking en uitwisseling geïdentificeerd. Binnen de beschikbare capaciteit bepalen we welke van deze landen en regio's het meest relevant zijn voor de OVAM om bilaterale samenwerkingen op te zetten en te onderhouden. De OVAM heeft binnen dit kader samenwerkingsverbanden opgezet met een aantal regio's en landen, specifiek rond circulaire economie (Circular Valley NRW, Zuid-Afrika, Marokko, Nederland-Cirkelstad,...). We dragen waar nodig bij aan de uitwisselingen die zullen plaatsvinden in samenwerking met Vlaanderen Circulair.

We streven hierbij naar structurele partnerschappen met een blijvende impact, in lijn met de strategische prioriteiten van het Vlaamse buitenlandse beleid. Elke binnenkomende vraag om kennisdeling wordt afgetoetst aan het afwegingskader en krijgt een gepast antwoord. Bij elke uitwisseling detecteren we opportuniteiten om te leren in functie van de OVAM doelstellingen.

Om onze internationale zichtbaarheid te vergroten en kennisdeling te faciliteren, stellen we de belangrijkste OVAM-publicaties beschikbaar in het Engels. Dit stelt ons in staat om onze expertise en inzichten op het gebied van duurzaam afval-, materialen- en bodembeheer breder te delen met internationale partners en belanghebbenden.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/indicatoren	Streefwaarde/Norm
Bilaterale werking	Uitnodigingen om kennisdeling van buitenlandse delegaties krijgen aan de hand van het afwegingskader een gepast antwoord. We benutten uitwisselingen zo veel mogelijk om ook te leren in functie van de OVAM doelstellingen	Minimum 3 met een learning component. Maximum 10 met een teaching component

SD 3 DE OVAM NEEMT HET VOORTOUW IN HET VEILIG SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN ZODAT HET VERBRUIK VAN PRIMAIRE GRONDSTOFFEN DAALT

O.D. 3.1 VIA VERSCHILLENDE PREVENTIESTRATEGIEËN STREVEN WE NAAR EEN DALING VAN DE TOTALE AFVALBERG

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Preventie is de optimale keuze voor ons afval- en materialenbeleid, omdat het vermijden van afvalstoffen de negatieve effecten op het leefmilieu en het klimaat maximaal beperkt.

Een sterk preventiebeleid biedt ook economische kansen. Het aanpakken van verspilling zoals het weggooien van eetbaar voedsel zorgt ervoor dat productiemiddelen (land, arbeidskrachten en kapitaal) in onze economie zinnvoller ingezet worden. De hergebruik-, deel- en herstel-sector is ook in volle ontwikkeling en ontplooit innovatieve activiteiten die zorgen voor jobs in Vlaanderen en Europa, terwijl nieuwe producten vaak elders worden gemaakt. Het is belangrijk om ons in de huidige geopolitieke context minder afhankelijk te maken van de import van primaire grondstoffen. De perceptie bij consumenten is ook deels veranderd. Hergebruik, herstel en het delen van spullen is hip. Het marktaandeel van hergebruiksplatformen voor kleding bijvoorbeeld is sterk groeiend. Door in te zetten op preventiestrategieën verlagen we dus op een economisch doordachte manier de materialen- en koolstofvoetafdruk van onze Vlaamse samenleving.

Tot slot zijn er ook sociale motieven. Herstel en zeker hergebruik kunnen goedkoper zijn dan nieuwe producten aankopen. Bovendien zijn er heel wat bedrijven uit de sociale economie hierin actief, waardoor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt jobkansen krijgen.

WAT DOET DE OVAM?

We maken werk van een integrale Vlaamse strategie ter preventie van overmatig grondstoffen- en materiaalverbruik als onderdeel van de transitie naar circulariteit. Circulaire principes moeten ook in andere beleidsplannen en -domeinen gerespecteerd worden. Europese regelgevingen, zoals de Ecodesign Products Regulation (ESPR) en de Critical Raw Materials Act (CRMA), zijn daarbij richtinggevend. We ijveren voor een Europees verbod op het verbranden en storten van goederen die nog recycleerbaar zijn en voor een uitbreiding van de lijst van producten waarop een volledig vernietigingsverbod geldt (door uitbreiding van bijlage 7 van de ESPR).

Zoals vooropgesteld bedden we in de systemen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) preventiestrategieën sterker ingebed. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor de sociale economie en vrijwilligerswerk (bijvoorbeeld productreparatie door kringloopcentra en andere initiatieven bijv. repaircafés). We passen in overleg met de andere gewesten het interregionale samenwerkingsakkoord voor verpakingsafval aan om preventie- en hergebruikdoelstellingen te integreren, in overeenstemming met de Plastic Packaging and Waste Regulation (PPWR). Tot slot evalueren we de resultaten van het initiatief 'Green Deal Anders Verpakt' in functie van een eventuele verderzetting. We bekijken de link met preventie van voedselverlies, aangezien beide hand in hand kunnen gaan.

Om de verwachte ambitieuze Europese doelstellingen voor voedselafval te kunnen realiseren zijn inspanningen nodig bij alle schakels in de voedselketen. We maken werk van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de andere gewesten. We evalueren het actieplan Voedselverlies en gaan na of bijkomende acties mogelijk zijn zowel naar huishoudens, lokale besturen als naar de bedrijfssectoren in de voedselketen toe. We besteden daarbij desgevallend aandacht aan de responsabilisering van de retail- en voedingssector inzake reductie en herverdeling van voedseloverschotten.

Vlaanderen moet energiezuinig en toekomstgericht bouwen met een doordacht gebruik van materialen. In uitvoering van de herziene Europese Richtlijn Energieprestatie van gebouwen (EPBD) die vereist dat we tegen 1 januari 2028 de totale milieu-impact op het energieprestatiecertificaat vermelden, onderzoeken we hoe we dit met behulp van TOTEM kunnen realiseren. Tegen 1 januari 2027 werken we – ondersteund door VEKA - een routekaart uit met streefcijfers voor deze impact vanaf 2030, rekening houdend met een progressieve neerwaartse trend en maximumgrenswaarden. We onderzoeken de ontwikkeling van een gebouwenpaspoort dat inzichtelijk maakt welke grondstoffen en materialen in een gebouw verwerkt zijn en hoe deze bij renovatie of sloop hergebruikt kunnen worden.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Europees kader	Implementatie ESPR: deelname aan relevante Europese werkgroepen	tijdig en kwaliteitsvol
	Implementatie CRMA: formuleren van maatregelen als invulling van het Vlaamse luik van het Nationaal Programma Circulariteit	tijdig en kwaliteitsvol
Preventie	Congres afvalpreventie	November 2025
Textiel	Implementatie KRL Afval	Beleidsanalyse voor omzetting klaar Voorstel voor invoering UPV klaar voor goedkeuringsproces
Verpakkingen	ISA Verpakkingen (in uitvoering van PPWR)	Het proces is opgevolgd en de input voor het Vlaamse standpunt is geleverd
	Visienota nieuwe erkenning Valipac (in uitvoering van PPWR)	Visienota beschikbaar bij start erkenningsproces
	Green Deal Anders Verpakt	Eindrapport met aanbevelingen voor eventuele verderzetting
Voedselverlies	Implementatie KRL afval	Analyse aan te passen doelstellingen/acties in Actieplan voedselverlies
	Uitvoering Actieplan voedselverlies	Publicatie voortgangsrapportage
	Verderzetting bewustwordings-campagne voedselverlies via dekostwinners.be	continu
Gebouwen	Implementatie EPB-D: berekening via TOTEM	Verder ontwikkeling TOTEM tool, in lijn met EPB-D vereisten Wettelijke verankering (DABM, materialen-decreet worden opgestart in 2025; Vlarema in 2026) Communicatietraject opgestart
	Implementatie EPB-D: ontwikkeling streefcijfers en maximumgrenswaarden (M-peil) voor de milieu-impact van een gebouw	Opbouwen van een referentiedatabank met gebouwgegevens Inschatting van kosten/baten, gelinkt met de invoering van grenswaarden
	Bouwwerkpaspoort	Verdere ontwikkeling van mogelijke inhoud en parameters Start functionele analyse (mits afronden lopende POC met positief resultaat)

O.D. 3.2 DOOR BETERE SELECTIEVE INZAMELING, RECYCLAGE EN KWALITEITSBORGING STIMULEREN WE HET GEBRUIK VAN GERECYCLEERDE GRONDSTOFFEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Voor onze economie is het veiligstellen van de grondstoffenbevoorrading essentieel. Selectieve inzameling van nieuwe stromen en optimalisatie van bestaande selectieve inzamelingen zijn complementair aan preventiestrategieën noodzakelijk voor reductie van het afval en de daaraan gelinkte emissies aan broeikasgassen. Een uitgebreide selectieve inzameling is echter geen doel op zich en slechts effectief als er ook voldoende sorteer- en recyclagecapaciteit is uitgebouwd om een kwalitatief recyclaat te realiseren. De recuperatie van grondstoffen moet bovendien op een hoogwaardige en milieuverantwoorde manier gebeuren.

WAT DOET DE OVAM?

In uitvoering van de CRMA leveren we onze bijdrage aan het opstellen van een nationaal programma, dat bijdraagt aan het Europese doel om tegen 2030 minstens 25% van de nodige kritieke grondstoffen via recyclage te bekomen.

Tegen 2030 willen we in Vlaanderen het huishoudelijke restafval met 30% reduceren tot 100 kg per inwoner, en een vergelijkbare reductie van 30% voor het gelijkaardig bedrijfsrestafval realiseren. Daarvoor voeren we het Lokaal Materialenplan (LMP) onverminderd uit. We volgen de uitrol van de selectieve inzameling van bioafval op, met de nodige aandacht voor de kwaliteitsgarantie bij de verwerking ervan en afzet van de eindproducten. We drijven de inspanningen op voor de handhaving op de selectieve inzamelplicht bij bedrijven en de verplichtingen van inzamelaars en verwerkers van bedrijfsrestafval verder in de keten. We zorgen ook voor een set van voorwaarden waaraan het beheer van huishoudelijk (rest)afval moet voldoen om te mogen verbranden.

We zetten – in samenspraak met de andere gewesten – de nodige stappen om het interregionaal samenwerkingsakkoord rond uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) af te ronden. Dit biedt het kader voor alle UPV-stromen en tot de uitwerking van nieuwe UPV-regelingen, bijvoorbeeld voor textiel en eventueel meubels en luiers. Samen met de federale overheid trachten we de illegale export van afgedankt elektronisch materiaal en afgedankte voertuigen effectiever aan te pakken. We blijven beheersorganismen stimuleren om hun middelen in te zetten ter ondersteuning van lokale recyclagebedrijven en zetten in op de recyclage van medisch afval.

Om de doelstellingen uit het VEKP te halen, zijn ook andere reststromen die nog onvoldoende gerecycleerd worden, belangrijk. Daarom stimuleren we selectief slopen met diverse instrumenten en bouwen we stelselmatig de uitzonderingen op de selectieve inzameling van bouw- en sloopafval af.

Om het gebruik van recyclaten te stimuleren, ijveren we Europees voor een kader dat het gelijke speelveld tussen primaire en secundaire grondstoffen garandeert. We evalueren de procedure van grondstofverklaringen en werken eventuele drempels weg, met aandacht voor de kwaliteit van het materiaal, en de risico's op aanwezigheid en verspreiding van zorgwekkende stoffen. We houden recyclagebedrijven hier en trekken nieuwe recyclagebedrijven aan via eenvoudige procedures en verminderde administratieve lasten. We onderzoeken de samenwerking rond end-of-waste-beslissingen met andere regio's en landen.

We hervormen de afvalheffing tot een transparante set van enkele basistarieven die toenemen in de tijd. Bij elke stroom komt een voorspelbaar kantelpunt dat recyclage structureel interessanter maakt dan verbranden of storten. Elk jaar herinvesteren we bovendien een aandeel van de inkomsten uit de afvalheffingen in preventie en duurzame inzamel- en recyclagetechnieken. Zo houden we waardevolle grondstoffen in Vlaanderen en kunnen we de tewerkstellingsgraad van lang- en kortgeschoolde profielen in de Vlaamse circulaire economie tegen 2030 fors doen toenemen.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Lokaal Materialenplan	Betere selectieve inzameling	Inzameling bioafval opgestart bij alle intercommunales Communicatiecampagne i.s.m. lokale besturen en afvalintercommunales opgestart Set van voorwaarden voor huishoudelijk restafval klaar
ISA UPV	Goedkeuringstraject decretaal kader	Procedure afgerond
	Uitvoerend ISA voor 3 stromen (AEEA, matrassen, afvalolie)	Voorstel klaar voor procedure
UPV Vistuig	Omzetting SUP-richtlijn	Collectief plan met de sector onderhandeld en goedgekeurd
UPV Batterijen	Omzetting Verordening batterijen	Procedure voor aanpassing Vlarema tijdig afgerond
Bouw- en sloopafval	Betere bron- en nasortering van bouw- en sloopafval	Beleidsvoorstellen uitgewerkt: ▶ optimalisatie van selectieve inzameling in de bouwsector ▶ uitbreiding van de verplichting tot sloopopvolgingsplan
Hout	Betere materiaalrecyclage van houtafval	Beleidsvoorstel uitgewerkt
Symbiose- en hergebruiksplatformen	Regiogreentex: verbeteren van de circulariteit in de textielketen.	'Waste wizard': onderzoek naar de bijdrage van AI bij het zoeken naar ketenpartners/materiaalstromen
	Uitwisseling biomassa-reststromen van de openbare ruimte	Platform voor ketenpartners uit de biomassaketten om vlotter materiaalstromen uit te wisselen
Grondstofverklaringen	Evaluatie van het proces grondstofverklaringen is uitgevoerd	Einde 2025
Kwaliteitsborging	Verbetering van rechtsgrond voor KBS-systemen EoW-grondstoffen	Voorstel herwerking afdeling 2.5 VLAREMA uitgewerkt
	Stroomlijning en verbeterde inzet van instrument kwaliteitsborging	Opties voor een KBS inzameling en verwerking bedrijfsrestafval en gemengd B&S-afval onderzocht
Afvalstoffenheffing	Hervorming van de heffing	Beleidsvoorstel uitgewerkt

O.D. 3.3 WE BEPERKEN DE RISICO'S VOOR MENS EN LEEFMILIEU, IN HET BIJZONDER VOOR ASBEST EN ZORGWEKKENDE STOFFEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Het gebruik van chemische stoffen is onmisbaar in ons dagelijks leven en in de industrie, maar sommige stoffen kunnen gevaarlijk zijn voor de gezondheid van mens en milieu. In de Vlaamse visienota is opgenomen dat het Vlaamse ZS-(emissie)beleid als doel heeft om zorgwekkende stoffen te weren uit de leefomgeving, zodat in 2050 nog slechts sprake is van aanvaardbare risico's voor mens en omgeving. Dit zal een systemisch beleid zijn, dat ingrijpt op de verschillende stappen in de productie- en gebruikscyclus. Naast het controleren van emissiebronnen moeten ook materiaal- en afvalstromen opgevolgd worden.

Asbest is een verzamelnaam van in de natuur voorkomende mineralen die tot in de jaren tachtig veelvuldig gebruikt werd in gebouwen, woningen en installaties omdat het sterk, slijtvast, isolerend, brandwerend en goedkoop was. De fijne vezels waaruit asbest bestaat zijn echter zeer gevaarlijk voor de mens wanneer deze in de lucht komen en ingeademd kunnen worden. Over heel Vlaanderen zouden gebouwen en infrastructuur ouder dan 2001 nog zo'n 2,3 miljoen ton aan asbesthoudende toepassingen bevatten.

Naast een gevaar voor de volksgezondheid, zijn deze stoffen eveneens een obstakel voor de recyclage van afvalstromen en in geval van asbest, de renovaties die nodig zijn om de energie-efficiëntie van gebouwen en woningen te verbeteren en tot een circulaire bouwpraktijk te komen.

WAT DOET DE OVAM?

Vanuit een overkoepelende visie op zorgwekkende stoffen, verfijnen we de nodige normenkaders, handelingskaders en handleidingen voor stromen als bijv. bodemverbeterende middelen, bouwstoffen, kunststoffen, rubber en textiel. We maken producenten mee verantwoordelijk voor het beheer van zorgwekkende stoffen.

We werken toe naar een asbestveilig Vlaanderen tegen 2040 met het Actieplan Asbestafbouw en koppelen dit aan de renovatiegolf die nodig is voor de klimaatdoelstellingen en woningkwaliteit. Het asbestattest moedigt eigenaars aan om hun gebouwen asbestveilig te maken, ook voor collectieve gebouwen in mede-eigendom. We zorgen voor een sterk kwaliteitsborgingsysteem bij het asbestattest en moedigen eigenaars aan tijdig over een asbestattest te beschikken met het oog op de mijlpaal 2032 (verplicht attest voor elk gebouw van voor 2001). We stimuleren waar mogelijk lokale initiatieven en gezamenlijke keuringen met bijvoorbeeld EPC bij verkoop. Samen met de private sector, zoals verzekeraars en kredietgevers, verkennen we pistes om het asbestattest als instrument te hanteren. Via sectorprotocollen en lokale asbestprojecten, ondersteunen we specifieke doelgroepen in de verwijdering van asbest, complementair aan de ondersteuning via Mijn Verbouwpremie. Zo besteden we bijzondere aandacht aan gebouwen van of voor jeugdverenigingen en scholen. We zorgen voor een veilige, selectieve inzameling en verwerking van asbestafval en asbestverdacht afval, en zetten daarbij ook in op het faciliteren van innovatieve recyclagetechnieken.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Zorgwekkende stoffen	Visie rond zorgwekkende stoffen in afval en materialen	Visie opgesteld
	Handleiding voor identificatie van POP-houdend afval en veilige verwerking	Handleiding beschikbaar
	Kader voor: 1. bodemverbeterende middelen 2. pfas in bouwstoffen	Voorstel voor toetsingskader beschikbaar
	Handleiding met aanbevelingen voor kunststoffen, rubber en textiel	Handleiding beschikbaar
Asbest	Kwaliteitsborging	3% streekproef controles afgeleverde asbestattesten
	Sectorprotocollen landbouw, scholen, sociale huisvesting en zorg	95% beschikbare middelen voor aanwending binnen sectorprotocollen aangewend
	Lokale asbestprojecten bronophaling en groepsaankoop asbestattest	95% beschikbare middelen voor aanwending subsidies lokale asbestprojecten aangewend
	Exertiseopbouw asbest bij lokale woon- en energieloketten via opleidingen voor en begeleiding van medewerkers	eerste webinar voor lokale woon- en energieloketten gerealiseerd

O.D. 3.4 WE INITIËREN EN COÖRDINEREN DE NODIGE MAATREGELEN OM DE HOEVEELHEID ZWERFVUIL TE LATEN DALEN

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Zwerfvuil staat in de top drie van de grootste ergernissen van de Vlaming. Het maakt een omgeving onaangenaam om er te wonen, te leven of te ontspannen. Vuile plaatsen worden gemeden en geven soms ook een gevoel van onveiligheid. Ze zijn negatief voor een goede sociale cohesie in de buurt.

Zwerfvuil dat niet wordt opgeruimd, vormt een bedreiging voor mens en dier. Door weer en wind komt dit afval in de natuur of in waterlopen terecht, waar het langzaam zal afbreken. Bepaalde materialen, zoals plastics, breken nooit helemaal af. Plastic afval wordt stilaan herleid tot microplastics, die bijvoorbeeld via vissen in onze voedselketen terechtkomen. Maar ook in ander voedsel, en in ons drinkwater werden al microplastics ontdekt. Naast microplastics kunnen schadelijke stoffen (uit bv. peuken) water vervuilen.

WAT DOET DE OVAM?

Om de richtlijn betreffende Kunststofproducten voor eenmalig gebruik (SUP – Single Use Plastics) uit te voeren leggen we aan de Vlaamse regering en het parlement zo snel mogelijk een met de andere gewesten overeengekomen ontwerp van Interregionaal Samenwerkingsakkoord (ISA) dat de UPV voor zwerfvuil regelt, voor. Dit is ook belangrijk voor de lokale besturen, die op die manier vergoed worden voor de opruimkosten van zwerfvuil. In ruil voor die middelen zorgen we ervoor dat de lokale besturen de in het LMP afgesproken beleidsacties en rapportages rond zwerfvuil uitvoeren. We zetten de zwerfvuilheffing vanuit het ISA ook in om handhaving op gewestelijk niveau te bestendigen.

In de strijd tegen zwerfvuil kiezen we voor effectieve en voor de burger haalbare maatregelen. Via het platform Mooimakers zetten we de inspanningen verder om zowel zwerfvuil als sluikestorten terug te dringen. Maatregelen zijn gebaseerd op de zes pijlers: preventie, infrastructuur, omgeving, sensibilisering, participatie en handhaving.

We overleggen verder met de andere gewesten, de IVC en de sector van de drankverpakkingen over het vermijden en het bestrijden van zwerfvuil en een Belgisch systeem voor statiegeld voor PET en blik, binnen de krijtlijnen van de nieuwe ‘verpakkingsverordening’, de Packaging and Packaging Waste Regulation, kortweg de PPWR.

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
ISA Zwerfvuil	Goedkeuringstraject decretaal kader (omzetten SUP-richtlijn)	Procedure afgerond
	Implementatie van inning zwerfvuilheffing in 2026	Alle (praktische) modaliteiten zijn in orde gebracht
	Inkanteling Mooimakers in OVAM	Integratie van de werking, processen en procedures van Mooimakers binnen de OVAM-werking.
Programma Vlaanderen Mooi	Uitvoeren van operationeel plan met focus op 1) voorkomen/preventie, 2) curatief/genezen, en 3) handhaving	90% van de vooropgestelde acties gerealiseerd
Gewestelijke handhaving	Handhavingstraject op Vlaams/Gewestelijk terrein met prioriteit voor hoog risico-gemeenten en evenementen	20 handhavers Zwerfvuil actief ingezet op het terrein

O.D. 3.5 WE ZORGEN DAT DE CAPACITEIT VOOR EINDVERWERKING IN LIJN IS MET HET AANBOD AAN AFVALSTOFFEN, HIERVOOR BESTEMD

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Afvalstoffen die niet vermeden of gerecycleerd kunnen worden, moeten worden verbrand of in het slechtste geval worden gestort. Voor de stromen die naar eindverwerking gaan, krijgt verbranden de voorkeur op storten. Niettemin zijn stortplaatsen nog steeds het noodzakelijke sluitstuk voor afvalstoffen. Meer bepaald is storten nog noodzakelijk voor niet-recycleerbare, niet-brandbare afvalstoffen en voor de opvang van calamiteiten.

WAT DOET DE OVAM?

Zolang er nog afval te verbranden is, moet de capaciteit die we in stand houden zo performant mogelijk zijn met een minimale milieu-impact. De verbrandingscapaciteit wordt bewust beperkt tot de capaciteit die nodig is om de hoeveelheid restafval die in Vlaanderen ontstaat, te verwerken. De capaciteit voor afvalverbranding volgt de hoeveelheid restafval en recyclageresidu's die in Vlaanderen ontstaan. Pas als het aanbod aan brandbaar afval in Vlaanderen structureel is gedaald, wordt de capaciteit voor afvalverbranding proportioneel afgebouwd. Ook de stortcapaciteit blijft afgestemd op het aanbod.

Met de uitvoering van het Lokaal Materialenplan zal de hoeveelheid brandbaar afval afnemen, waardoor een gefaseerde afbouw van verbrandingscapaciteit moet volgen. In samenspraak met de sector, werkt OVAM een strategie uit om de capaciteit voor afvalverbranding aan te passen aan het dalende afvalaanbod. Hiervoor werken we voor en in overleg met de sector een afwegingskader met criteria uit, dat de nodige inzichten verschaft om te beslissen over afbouw of verdere investeringen. We onderzoeken schaalvergroting van verbrandingsinstallaties. Vanuit haar regierol zal OVAM afvalintercommunales toeleiden naar en begeleiden bij sluiting, omvorming en vervanging van verouderde verbrandingsinstallaties om te komen tot meer performante installaties met goede multimodale ontsluiting en valorisatie van de energie-inhoud en afgevangen CO2. De instrumenten die in stelling staan, geven hier invulling aan.

We verkennen de mogelijkheid om met de andere gewesten een gedeelde visie op safe sinks voor recyclageresidu's en niet-recycleerbare stromen zoals asbest te ontwikkelen, en zo economische argumenten voor de circulaire economie in Vlaanderen verder te versterken.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Afbouw verbrandingscapaciteit	Afwegingskader met criteria om publieke en private actoren inzicht te bieden en te sensibiliseren	Kader opgesteld en politiek gevalideerd
EOW criteria brandstof	End of waste criteria voor de verbranding van nevenproducten uit de chemie in het productieproces	Beleidsvoorstel klaar

O.D. 3.6 WE ZORGEN VOOR RICHTINGGEVEND
BELEIDSKADER VIA EEN PLANMATIGE AANPAK
EN EEN EFFICIËNTE REGELGEVING

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Stakeholders hebben belang bij een helder beleidskader dat een doorkijk biedt naar de toekomst. Dat schept duidelijkheid over de te verwachten beleidslijnen en geeft hen de mogelijkheid om proactief de bedrijfsvoering daarop af te stemmen.

WAT DOET DE OVAM?

We blijven inzetten op een meerjarenbeleidsplanning via uitvoerings- of preventieplannen. Het Uitvoeringsplan Kunststoffen en Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen worden tegen eind 2025 geëvalueerd. We gaan na hoe we een vervolg hierop zien. We voorzien tijdens deze regeerperiode een mid term evaluatie van het Lokaal Materialenplan en het beleidsprogramma Bouw. Het Actieplan Asbestafbouw 2018 wordt actueel gehouden via opvolgingsnota's en bijsturende maatregelen. Zo ontstond een versterkt Actieplan Asbestafbouw 2023 dat een antwoord bood op de ervaringen van de eerste jaren. Een volgende evaluatie is voorzien in 2027.

Het thema afval- en materialenbeheer kent een uitgebreid Europees wetgevend kader. We zorgen voor een tijdige omzetting/implementatie van de betrokken Europese richtlijnen en Verordeningen. Het Materialendecreet en zijn uitvoeringsbesluit Vlarema vormen de juridische verankering van het afval- en materialenbeleid. We zorgen voor een efficiënt en effectief wetgevend kader in overleg met de relevante actoren waarbij we inzetten op compliance promotion. Dit voeren we uit via een kwaliteitsvol dossierbeheer en met adequate handhaving.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
Uitvoeringsplan Kunststoffen	Evaluatie met aanbevelingen voor een eventueel vervolg	Evaluatienota beschikbaar
Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen	Evaluatie met aanbevelingen voor het vervolproces	Evaluatienota beschikbaar
Wetgevings-trajecten	GDPR conforme wetgeving	Aanpassingen aan materialen-decreet en Vlarema doorgevoerd
	Vlarema 10	1e en 2 principiële goedkeuring
	Wijziging materialendecreet	1e en 2 principiële goedkeuring
Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen	Implementatie EVOA verordening	in uitvoering: ▶ aanpassing regelgevend kader ▶ IT implementatie

O.D. 3.7 WE ZETTEN IN OP EEN DATAGEDREVEN
OPVOLGING EN BIJSTURING VAN ONS BELEID

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Een goed (voorraad)beheer van onze materialen is een strategische troef. Het opstellen van materiaal-, product- of gebouwenpaspoorten wordt in de toekomst een noodzaak als basis voor kennis over het betrokken product, een efficiënt voorraadbeheer, een optimale recyclage, het uitfaseren van zorgwekkende stoffen, Willen we vraag en aanbod van materialen optimaliseren, dan moeten we onze kennis op dit vlak uitdiepen, inventariseren en digitaliseren.

WAT DOET DE OVAM?

We investeren stapsgewijs in datasystemen en digitale informatie-uitwisseling (zoals bijv. MATIS, E-IDF) die ons kennis en inzicht geven in huidige en toekomstige grondstoffen, materiaal- en afvalstromen, zowel naar hoeveelheden als kwaliteit. Dit laat toe om beleidsindicatoren op te volgen, input te leveren voor verplichte rapportages; en beleidsrapporten en prognoses op te stellen. Zo zetten we maximaal in op een datagedreven opvolging en bijsturing van onze beleidsinstrumenten.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpalen/Indicatoren	Streefwaarde/Norm
MATIS	Gegevensinzameling	Koppeling met de databanken van IHM en vergunde inrichtingen om te bepalen wie meldingsplichtig is Proof of Concept van chatbot, gebaseerd op AI, die de mailbox kan vervangen voor eerstelijns hulpvragen
	Gegevensvalidatie	Module in werking om het stellen en opvolgen van validatievragen semi-automatisch te laten verlopen
	Gegevensrapportering	Specifieke rapporten voor toezichthouders en de interne OVAM-teams beschikbaar Kader voor de ontsluiting van MATIS-data opgemaakt
DIGID	Wetgeving	Goedgekeurd MB voor de interoperabiliteit en de technische specificaties van de uitwisseling van IDF voorstel voor VLAREMA 10 over uitwisseling van gegevens met de OVAM met het oog op efficiëntere handhaving en verbetering van de afvalstatistieken, voorbereid
	ICT	Interoperabiliteitsplatform voor uitwisseling van IDF tussen verschillende systemen in gebruik Applicatie waarmee beheerders van afvalstoffen kunnen aangeven via welk systeem zij gegevens over IDF willen ontvangen ikv interoperabiliteit, in gebruik
Monitoring	Food Waste monitoring	Rapportering voor het Actieplan voedselverlies en voor Europa (over jaar 2023) tijdig beschikbaar Methode voor de validatie en berekening van de voedselafvalgegevens geoptimaliseerd
	Zwerfvuil monitoring	De zwerfvuiltellingen en de hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil in 2024 zijn berekend
	Data gaps kunststoffen	Rapport met beschrijving van de beschikbare gegevens voor kunststoffen en hun bronnen, de primaire datagaps en hun wijze van inzameling, en de voortgang van secundaire datagaps.

SD 4 NAAR GEZONDE BODEMS IN 2050

O.D. 4.1 BODEMMONITORING EN TOEGANKELIJKE BODEMINFORMATIE

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Toegankelijke bodeminformatie en -kennis is essentieel voor het verhogen van het bodembewustzijn en het zorgzaam omgaan met de bodem. Daarom moeten zowel professionals als burgers vlot toegang hebben tot bodeminformatie.

WAT DOET DE OVAM?

Als motor voor de realisatie van het bodembeleid werken we aan een verdere digitale ontsluiting en aan de actualisatie van bodeminformatie. We maken bodeminformatie toegankelijk via gebruiksvriendelijke tools (bodemverontreinigingsfiche en -verkenner, bodemattest, ...) en waarborgen daarbij de bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig de GDPR-vereisten.

Via bodemmonitoring, indicatoren, kaarten en effectieve terreinmetingen zetten we in op een datagedreven beleid rond bodemkwaliteit en -gezondheid. Tekorten in bodemdata vullen we aan via raadpleging van beschikbare bronnen, meetcampagnes en nieuwe technologieën.

Om de beschikbare data te verbeteren en in uitvoering van de Europese Soil Monitoring Law bouwen we een bodemmeetnetwerk verder uit waarbij de monitoring afgetoetst wordt ten opzichte van actuele normen. We bepalen de onderzoeksstrategie en de op te volgen parameters. Ter inspiratie kijken we naar de aanpak van omliggende landen.

Om vlot te rapporteren over de bodemkwaliteit voeren we binnen deze legislatuur een tussentijdse rapportering van analyseresultaten in. We maken een geïntegreerd beleidskader op met relevante bodemkwaliteits- en bodemgezondheidsindicatoren.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpaal	Streefwaarde
Bodeminformatie ontsluiten	Aanvraag bodemattest via Vastgoedinformatieplatform mogelijk	Eind 2025
	Bijkomende info op de bodemverontreinigingsfiche opgenomen	
	Data grondverzet is gepubliceerd	
	We communiceren de beschikbare bodeminformatie via bodemkwaliteit.be naar de Vlaming toe.	
Bodemmeetnet opzetten	Cruciale bodemzorg indicatoren zijn bepaald	Eind 2025
	De opdracht voor het ontwerp van een geïntegreerd bodemmeetnet i.s.m. partners is opgestart	Eind 2025

O.D. 4.2 DUURZAAM EN REGENERATIEF BEHEER VAN BODEMS

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

De bodem ligt vlak onder onze voeten. Toch beseffen we te weinig welke rol het leven in de bodem speelt. Er zit veel meer leven in de bodem dan erboven. Het is net een gezonde, levende bodem die zorgt voor de rijkdom van ons ecosysteem, ons voorziet van voedsel, ons gezond houdt en ons wapent tegen extreme weersomstandigheden. Onze huidige gewoontes houden echter te weinig rekening met de bodem en het bodemleven: verharding, bodemvervuiling, bodemerosie, afname van organische koolstof of bodemcompactie schaden onze bodems en het bodemleven, en ondermijnen daarmee ook de kwaliteit en weerbaarheid van onze open ruimte. Het belang van de bodem als levend biotoop komt maatschappelijk opnieuw meer in het vizier, als cruciaal natuurlijk kapitaal om klimaatuitdagingen aan te pakken.

WAT DOET DE OVAM?

Naast continue monitoring garanderen we een goede bodemkwaliteit ook via het zorgzaam omgaan met de bodem. Zo stimuleert de OVAM innovatie, herstel van bodemdiensten en maximaal hergebruik van de bodem. We activeren het bodembewustzijn en zorgen voor een ondersteunend beleidskader. We maken in samenspraak met de betrokken entiteiten werk van een integraal en transversaal bodemplan waar we klemtonen leggen op een duurzaam beheer van alle bodems. We nemen deel aan de governance-structuur die hiervoor wordt opgericht.

Zo zorgen we ervoor dat de bodemzorg in Vlaanderen toekomstbestendig en gedragen is door alle betrokkenen en dat het bodembewustzijn vergroot. We bieden hierbij een handelingskader, bevorderen innovatieve praktijken en onderzoeken hoe we regeneratieve bodempraktijken kunnen opschalen. Deze praktijken richten zich op het herstel en de versterking van bodems, met bijzondere aandacht voor het bodemleven. Dit voeren we binnen Grond+Zaken uit in de schoot van het pioniersnetwerk. We leren uit dit netwerk hoe regeneratieve bodempraktijk-netwerken op te schalen. We voorzien tijdens de legislatuur ook de opmaak van handelingskaders ter ondersteuning.

We verdiepen het inzicht rond de maatschappelijke meerwaarde van bodemzorg en verhogen de aandacht voor bodemaspecten bij verschillende beleidsinitiatieven zoals herontwikkeling, ruimtelijke planning, circulaire economie, vergroening, klimaat- en natuurdoelstellingen, waterbeheer en voedselproductie. Bodemzorg brengen we ook binnen in gebiedsgerichte projecten of programma's.

Projecten en acties in 2025

Doelstelling	Mijlpaal	Streefwaarde
bodemplan opmaken	OVAM-bijdrage voor het integrale en transversale bodemplan is geleverd	Eind 2025
bodembewustzijn verhogen	Opvolgmeting: stijgend bodembewustzijn bij verschillende doelgroepen	Continu en periodiek
innovatieve bodempraktijken bevorderen / regeneratieve bodempraktijken opschalen	Het pioniersnetwerk binnen Grond+Zaken gaat in 2025 concreet aan de slag rond regeneratieve bodemzorg	Eind 2025
Bodemzorg inbedden in beleidsinitiatieven	Aanbesteden opdracht Evaluatie lange termijn gezondheidsrisico's van bodemverontreiniging versus bodemzorg en andere maatschappelijke aspecten	2025
	Bijdrage leveren aan klimaatactie en andere LT plannen	2025 en volgende

O.D. 5.1 EEN INTEGRAAL BELEID VOOR BODEMVERONTREINIGING

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Een gezonde bodem is essentieel voor goed functionerende kringlopen van water en voedingsstoffen, voor een aangename leefomgeving en voor een gezonde voeding.
Het verminderen van de (bestaande) bodemverontreiniging door een adequate aanpak van risico's is daarom een prioriteit, naast het voorkomen van nieuwe bodemverontreiniging.

WAT DOET DE OVAM?

We voeren daarvoor een integraal beleid, zowel op risicogronden als op niet-risicogronden. We stippelen een gecoördineerde aanpak uit en selecteren in de loop van de legislatuur een aantal prioritaire thema's, die we dan concreet uitrollen.

Bij de overdracht van gronden wordt aan de hand van de beschikbare bodeminformatie de verantwoordelijkheid voor verdere maatregelen gelegd bij de betrokkenen (volgens het principe dat de vervuiler betaalt). Hierdoor worden toekomstige eigenaars geïnformeerd en beschermd.

Daarnaast voorzien we een gecoördineerde aanpak voor bodemverontreiniging op niet-risicogronden en voor diffuse verontreiniging, zoals we ook al doen voor zorgwekkende stoffen, en brengen daartoe informatie uit verschillende bronnen samen om zo maximaal gebruikers te ondersteunen.

We stellen prioriteiten op basis van risico's van bodemverontreiniging. Dit doen we door actief de voortgang van bodemonderzoeken en -sanering op risicogronden te volgen en snel in te grijpen bij urgente problemen. OVAM richt haar ambtshalve optreden op de prioritaire verontreinigingssituaties en op de ontzorging van particulieren. Hierbij behouden we het traject om alle risicoterreinen in kaart te brengen tegen 2028 om vervolgens saneringstrajecten te kunnen opstarten tegen 2036. OVAM blijft ook andere overheden met advies bijstaan, bijvoorbeeld bij de realisatie van infrastructuurprojecten met bodemverontreiniging.

Circulair landgebruik en een geïntegreerde bodemaanpak zijn cruciaal in de strategie. Daarom werken we samen met belanghebbenden aan gebiedsgerichte benaderingen om bodemkwaliteit bij ruimtegebruik te integreren, bijvoorbeeld door tijdige afstemming bij grondverzet en de integratie van bodemzorg in projecten, zoals bij het terug in omloop brengen van brown- en blackfields via brownfieldconvenanten, en bij stortplaatsen. We werken een kader uit waarbij we onze middelen kunnen inzetten om bij te dragen aan ontwikkelingen met hoge maatschappelijke waarde, zoals overstromingsgevoelige gebieden. We verspreiden en versterken de kennis over natuurgebaseerde oplossingen voor bodembeheer.

In Vlaanderen zijn in het verleden veel vervuilende stoffen in de waterlopen terecht gekomen. Vaak bleven die achter in of op de waterbodem. We streven naar propere waterbodems met bijzondere aandacht voor een duurzaam herstel en de aanpak van acute risico's. Door de aanpak van waterbodems versterken we de realisatie van de Kaderrichtlijn Water.

Projecten en acties in 2025

Naam	Mijlpaal	Streefwaarde
Bodemverontreiniging ge-coördineerd aanpakken	Globale aanpak klaar	2025
Beleidsondersteunend onderzoek uitvoeren naar ZS en diffuse verontreiniging	Verkennde meetcampagnes zijn uitgevoerd volgens een stapsgewijze aanpak	Eind 2025
	Beleidsmatige aanpak van diffuse bodemverontreiniging bij lijntrajecten is uitgewerkt	Eind 2025
	We stemmen het bodembeleid af met andere relevante entiteiten via de Hub Zorgwekkende Stoffen	Continu
	Een handelingskader voor de aanpak van PFAS-verontreinigingen in bodem en grondwater en het (her)gebruik van PFAS-houdende bodemmaterialen is uitgewerkt.	2025
Aanpak bodemdossiers prioriteren	Prioriteitenmatrix is opgemaakt	Klaar eind 2025
Wendbare beoordelings-systematiek bodemverontreiniging ontwikkelen	Gebalanceerd afwegings- en prioriteringskader	Draft eind 2025
	In samenwerking met de Hub Zorgwekkende Stoffen werken we mee aan een Early Warning-systeem voor nieuwe stoffen	continu
	Integratie nieuwe kennis over contaminanten in het beleid	continu
Bodemonderzoek en -sanering op risicogronden opvolgen	We vernieuwen het beleid naar opvolging plichten	Eind 2025
Beleid ambtshalve optreden actualiseren	Criteria voor de meest risicovolle verontreinigingen	Eind 2025
Infrastructuurprojecten met bodemverontreiniging	We leveren advies bij belangrijke infrastructuurprojecten met een bodemproblematiek	Kwaliteitsvol
Bodemgegevens en bodemkwaliteit integreren bij gebiedsgericht beleid	We werken een kader uit zodat gegevens uit het grondverzet meegenomen kunnen worden in de gewenste ruimtelijke invulling	Eind 2025
	We integreren brown- en blackfields en stortplaatsen in het ruimtelijk beleid	Continu
Kader om bij bodemproblematiek bij te dragen aan ontwikkelingen met hoge maatschappelijke waarde	Kader voorleggen voor politiek akkoord	Eind 2025
propere waterbodems	We bepalen de meest prioritaire waterbodems	Jaarlijks

O.D. 5.2 VERHOOGDE RESPONSABILISERING

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Om maximaal het principe ‘de vervuiler betaalt’ te blijven hanteren, passen we onze bodemwetgeving aan. Ook om een antwoord te bieden actuele noden, is een aanpassing noodzakelijk. Zo vereenvoudigen we procedureel de wetgeving en combineren dit met een verduidelijking van de rol van elke partner in het bodembeleid, de OVAM, de onderzoeks- of saneringsplichtige, de erkende bodemsaneringsdeskundige (eBSD) en de erkende bodembeheerorganisatie (eBBO).

WAT DOET DE OVAM?

We evalueren het bodemdecreet mede aan de hand van de conclusies van het expertenpanel en maken voorstellen voor aanpassing . Op die manier zorgen we voor administratieve vereenvoudiging van de bodemprocedures bij verontreiniging en voor een snellere doorlooptijd van bodemdossiers. Een werkbaar kader voor grondverzet in Vlaanderen moet gewaarborgd blijven, zonder afbreuk te doen aan doelstellingen inzake gezondheid.

We verduidelijken de rol van OVAM, de erkende bodemsaneringsdeskundigen en andere betrokken actoren. De rol van bodembeheerorganisaties wordt uitgebreid, bv bij het vaststellen van verdachte concentraties bij grondverzet en het doorgeven van deze en andere belangrijke informatie (technische verslagen, bodembeheerrapporten) aan de handhavingsverantwoordelijken.

Er worden in het bodemdecreet in overleg met de relevante actoren instrumenten ontwikkeld om bij een wijziging in het gebruik van een terrein, waardoor nieuwe risico's op blootstelling of verspreiding van de verontreiniging ontstaan, aan de eigenaar of beheerder van de grond maatregelen op te leggen (bodemonderzoek of indien nodig -sanering). Daarbij zetten we in op compliance promotion.

Ook onderzoeken we de inzet van financiële instrumenten om de detectie en aanpak van bodemverontreiniging te versterken. De kwaliteit van erkende bodembeheerorganisaties en saneringsdeskundigen monitoren we continu, zodat deze blijft voldoen aan de standaarden die we stellen. We breiden de rol van de erkende bodembeheerorganisaties uit en bepalen de criteria waar we meest belang aan hechten en zorgen voor een afstemming met de handhavingsverantwoordelijke.

Projecten en acties in 2025

Doelstelling	Mijlpaal	Streefwaarde
Soil Monitoring Law in Vlaamse Regelgeving omzetten	Opvolgen en implementeren	We volgen de komst van de Europese Richtlijn op en bekijken binnen de VO onze rol in de implementatie
Wijzigen bodemdecreet	We selecteren de meest relevante topics voor wijziging	Eind 2025
Maatregelen bij nieuwe risico's op blootstelling of verspreiding bij gewijzigd bodemgebruik	Gedragen wijzigingen voorleggen	2025
Financiële instrumenten invoeren om de doelstelling 2050 sneller te bereiken	Wijzigingen inzake heffingen en subsidies voorgesteld	2025-2026
Saneren van sites verontreinigd met PFAS-houdend blusschuim bij openbare dienstverlening of bij veiligheidsingrijpen.	Opzetten van een cofinancieringsregeling	2025
Kwaliteit van de eBSD en eBBO opvolgen	Kwaliteitsdashboard ontwikkeld	2025
Uitbreiding van de rol van de bodembeheer-organisaties	Resultaten beschikbaar Bepalen van prioriteitscriteria en afstemming met de handhavingsverantwoordelijke	2026

O.D. 5.3 WENDBARE SYSTEMATIEK VOOR BEOORDELING VAN BODEMVERONTREINIGING

WAAROM IS DIT BELANGRIJK?

Nieuwe inzichten op basis van de beschikbare bodeminformatie en voortschrijdend wetenschappelijk inzicht nopen tot bijsturingen in het beleid en de aanpak van bodemverontreiniging zoals het beoordelen van bodemverontreiniging, het bieden van maatwerk en het gepast optreden in functie van de graad van verontreiniging. Door het hanteren van de meest geschikte methodiek kunnen de middelen voor bodemverontreiniging ingezet worden voor de meest acute en zwaarst verontreinigde gronden.

WAT DOET DE OVAM?

We ontwikkelen daartoe een gebalanceerd afwegings- en prioriteringskader voor de aanpak van bodemverontreiniging, waarbij rekening gehouden wordt met gezondheids-, ecologische en maatschappelijke factoren. In samenwerking met de hub Zorgwekkende Stoffen stemmen we beleidskaders continu af op de meest recente wetenschappelijke inzichten en op elkaar, variërend van nieuwe kennis over bekende contaminanten tot het oppikken van nieuwe zorgwekkende stoffen via een early-warningsysteem.

Innovatie en duurzaamheid staan centraal in de aanpak. We evalueren de werking van het kenniscentrum innovatieve saneringstechnieken en zorgen voor een optimale afstemming met de initiatieven binnen het wetenschaps- en industrieel innovatiebeleid waarbij we ook aandacht vragen voor innovaties die zorgwekkende stoffen kunnen vervangen. We stimuleren, onder meer via het kenniscentrum KIS, de ontwikkeling van nieuwe sanerings- en beheertechnieken, meettechnieken en databeheer.

We focussen deze beleidsperiode op de pooling van middelen voor de aanpak van verontreinigingen met PFAS en zorgwekkende stoffen. Het principe 'de vervuiler betaalt' blijft de basis, zodat Vlaamse middelen gebundeld blijven en over de jaren heen geprogrammeerd ingezet kunnen worden. Parallel blijven we inzetten op de oprichting van een sectorfonds ter financiering van de schade door en voor de aanpak van PFAS en zorgwekkende stoffen, in samenwerking met de andere gewesten en de federale overheid. De sanering van sites waar PFAS-houdend blusschuim werd gewerkt, in het kader van openbare dienstverlening en veiligheid, zien we daarbij als prioriteit. Daarnaast hanteren we een risicogebaseerde prioriteit op basis van milieu- en gezondheidsrisico's.

Projecten en acties in 2025

Doelstelling	Mijlpaal	Streefwaarde
Innovatie en duurzaamheid in bodemonderzoek en sanering stimuleren	Op basis van eigen initiatieven en in samenwerking met Kenniscentrum Innovatieve Saneringstechnieken (KIS vzw) nemen we initiatieven om innovatie te stimuleren	Continu
	We evalueren de werking van KIS vzw	Eind 2025
Kennis over natuurgebaseerde technieken uitbouwen	Natuurgebaseerde technieken, onder meer voor waterbodems en specifieke verontreinigingsparameters, is uitgedragen.	2026
Innovatieve ambtshalve saneringen	% van de ambtshalve middelen dat wordt ingezet op een innovatieve aanpak van bodemverontreiniging	3%

6 DE ORGANISATIE OVAM

Een voorwaarde om deze ambitieuze doelstellingen te kunnen realiseren, is een sterke organisatie. Hiervoor beschikken we over gemotiveerde en competente collega's. We staan ook voor de uitdaging om de verdere digitalisering en dataverwerking- en ontsluiting uit te rollen en oplossingen te zoeken omtrent de financieringsmogelijkheden voor ons beleid. We zorgen ervoor dat we ons beleid en de organisatie via een sterke externe communicatie op de kaart blijven zetten.

Het is essentieel dat de maatschappij beroep kan doen op betrouwbare overheidsdiensten. Daarom blijven we onze ontwikkeling in lijn met de VO-brede visie en aftoetsen aan de maturiteitsprincipes die de Vlaamse overheid heeft uitgewerkt via de leidraad Organisatiebeheersing.

6.1 AANBEVELINGEN AUDIT VLAANDEREN

We verwijzen hiervoor naar het beleidsgericht rapport van Audit Vlaanderen van 3 januari 2025. Dit beleidsgericht rapport schetst de stand van zaken van de opdrachten van de afgelopen vijf jaar bij de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

- Evaluatie van de maturiteit van het risicomanagement binnen de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (2023).
- Audit van het kernproces handhaving bij bodemdossiers (2021).
- De systeemaudit Handhaving milieuhygiëne (2022).
- De procesaudit milieueffingen (2024).

Het bevat ook de stand van zaken met betrekking tot de opvolging van aanbevelingen.

Op basis van de uitgevoerde auditwerkzaamheden in 2024 is Audit Vlaanderen van mening dat de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) werk maakt van het verhogen van de maturiteit van het risicomanagement en het verbeteren van de organisatiebeheersing.

Naar aanleiding van de audit m.b.t. de evaluatie van het risicomanagement (2023) wordt bevestigd dat de OVAM al verschillende jaren werk maakt van risicomanagement. In afwachting van de realisatie van de geformuleerde verbeterpunten blijft de maturiteitsinschatting uit 2023 behouden. In 2025 wordt de inwerkingtreding van een risicodashboard voor de operationele en strategische risico's voorzien.

In 2021 stelde Audit Vlaanderen vast dat het proces van de handhaving bij bodemdossiers voldoende onder controle is.

Daarnaast voerde Audit Vlaanderen, op vraag van het managementcomité Omgeving, in 2021-2022 een audit uit van het handhavingssysteem m.b.t. milieuhygiëne bij Klasse 1- bedrijven. Hierbij werden verschillende hiaten gedetecteerd omwille van een sterke focus op de inhoudelijke materies, in combinatie met de veelheid aan (andere) prioriteiten en de systematische personeelsbesparingen. Audit Vlaanderen formuleerde 12 aanbevelingen. Audit Vlaanderen volgde in de huidige opvolgronde vijf van de twaalf aanbevelingen n.a.v. de audit Handhaving milieuhygiëne op. De betrokken entiteiten slaagden er nog niet in om deze tegen de vooropgestelde streefdatum te realiseren. Het proces is bijgevolg nog onvoldoende onder controle. In 2025 wordt verdergewerkt aan de realisatie van de aanbevelingen onder coördinatie van het departement Omgeving.

In 2024 evalueerde Audit Vlaanderen het proces van de milieueffingen. De auditresultaten tonen aan dat het proces milieueffingen grotendeels onder controle is. Verschillende beheersmaatregelen dragen bij aan een kwalitatieve en correcte uitvoering van het proces, in overeenstemming met het geldende regelgevend kader. Drie aanbevelingen werden geformuleerd om de interne controle verder te optimaliseren. De OVAM aanvaardde alle aanbevelingen en voorziet de realisatie ervan tegen maart 2025.

Audit Vlaanderen geeft aan dat de OVAM steeds constructief omgaat met de geformuleerde aanbevelingen. De realisatiegraad blijft behouden dit jaar omdat er geen openstaande aanbevelingen waren.

6.2 OPVOLGING PERSONEELSBESPARINGEN

De OVAM heeft eind 2024 355 koppen waarvan er 65 geneutraliseerd zijn. Dit brengt ons koppenaantal ruim onder het streefdoel van 316.

6.3 ACTIEPLAN PSYCHOSOCIAAL WELZIJN

De uitgewerkte plannen van Psychosociaal Welzijn maken onderdeel uit van het Jaarlijks Actie Plan Welzijn (JAP). Voor de algemene acties binnen geheel OVAM baseren we ons op de resultaten van de Risicoanalyse Psychosociaal Welzijn (RAPSI) najaar 2022. In de loop van 2023 werden deze resultaten in ruime werkgroepen besproken.

Op basis van de Risicoanalyse en de participatieve inbreng werden voor de organisatie een aantal thema's geselecteerd. De trajecten en acties binnen deze thema's gebeuren participatief en worden regelmatig bijgestuurd. Er zijn tussentijdse opvolgingsmomenten ingepland.

In 2025 werken we op onderstaande thema's.

- ▶ Tussentijdse opvolging aan de hand van de personeelspeiling
- ▶ Werkdruk
- ▶ OVAM-breed benadering (visie, structuur, sturing,...)
- ▶ Afspraken maken over samenwerken
- ▶ Arbeidsomstandigheden en -voorwaarden
- ▶ Jobinhoud
- ▶ Steun van de collega's
- ▶ Steun van de leidinggevende

6.4 DIVERSITEITSPLAN

Voor de cijfers doen we beroep op gegevens in Vlimpers en input van de dienst Diversiteitsbeleid. De onderstaande cijfers hebben betrekking op de cijfers d.d. 19/12/2024. De laatste beschikbare cijfers voor personeelsleden met een buitenlandse herkomst, aangeleverd door de dienst Diversiteitsbeleid AgO dateren van 31/12/2023.

Kansengroep	Streefcijfer (%)	OVAM-cijfers 19/12/2024 (%)	VO-cijfers 31/12/2023 (%)
Personeelsleden van buitenlandse herkomst	10 %	8,7 % (31/12/2023)	13,9 %
Personeelsleden met een handicap of chronische ziekte	3 %	3,7 %	2,6%
Vrouwen in managementfuncties	40 % (topkader)	0 %	26,8 %
	40 % (middenkader)	33,33 %	43,5 %
		45,8% (teamverantwoordelijken) (31/10/2023)	

EVALUATIE 2024

Voor het aantal personeelsleden van buitenlandse herkomst wordt het streefcijfer van 10% nog niet gehaald. Deze cijfers stijgen wel duidelijk doorheen de tijd (6,12% voor 30/6/2021; 6,60% voor 30/6/2022, 8,2% voor 30/6/2023, 8,7% voor 31/12/2023). Bij werving merken we dat de taalkennis en de taalwetgeving hier een extra drempel kan zijn. Gelet op de besparingscontext (besparingen op aantallen en budget) is het een uitdaging om de cijfers te laten stijgen of minstens stabiel te houden.

Het integratieprotocol blijft een belangrijk instrument om de tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap of chronische ziekte mogelijk te maken, te bestendigen of te bevorderen. De huidige integratieprotocollen werden in 2024 opnieuw geëvalueerd door de diversiteitsambtenaar in samenwerking met de collega in kwestie en waar nodig aangepast via addenda.

Door de pensionering van de vorige leidend ambtenaar is het percentage vrouwen in topmanagement teruggebracht naar 0%. Er is bij de OVAM slechts één functie op het niveau van het topkader (streefcijfer Vlaamse Overheid 26,8 % voor 31/12/2023).

Voor het middenkader vertonen we een percentage van 33% vrouwen, waarbij voor de OVAM de 3 posities op niveau van middenkader meetellen. Het percentage vrouwen in de directie is voor de OVAM 20% (1 op 5). Deze functies komen niet zo frequent open waardoor moeilijk impact op de cijfers en verandering mogelijk is. Het percentage vrouwen op niveau van teamverantwoordelijken is na de vernieuwing van de functies teamverantwoordelijken gestegen van 45,8% op 31/10/2023 naar 52% op 19/12/2024.

In 2023 maakten we werk van een Gender Equality Plan (GEP). Dit bestaat uit een engagement dat we vertalen in een aantal concrete acties met als doel de gendergelijkheid te promoten binnen onze organisatie en processen gender-neutraal te maken.

Acties 2025

We aligneren ons met het beleid op het niveau van de Vlaamse overheid. We zetten daarbij vooral in op acties ter bevordering van de streefcijfers.

- ▶ Inzetten op tewerkstelling van personen met arbeidshandicap/chronische ziekte en van buitenlandse herkomst;
- ▶ Stagiairs en jobstudenten;
- ▶ Stimuleren om de leidinggevende kwaliteiten te ontdekken via het traject 'Ontdek de TV in jezelf';
- ▶ Bewust aandacht voor genderneutrale selectie, ook bij invulling functie Afdelingshoofd;
- ▶ Engagementsverklaring non-discriminatiebeleid;
- ▶ Uitvoeren Gender Equality Plan.

6.5 PERSONEELSPLAN (TABEL)

In de loop van 2025 wordt het PEP aangepast aan de strategische keuzes, die gemaakt worden voor de legislatuur 2025 – 2029. Momenteel blijft het PEP 2024 behouden totdat deze aanpassingen gebeurd zijn. Als bijlage 1 is het PEP 2020-2024 toegevoegd.

6.6 BEGROTING

De begrotingsopmaak 2025 is toegevoegd als bijlage 2.

6.7 OPVOLGING EU-REGELGEVING

De OVAM verzekert steeds de tijdige screening van nieuwe EU regelgeving en initiatieven via haar tweede strategische doelstelling "We versterken onze internationale werking voor een duurzaam afval-, materialen en bodembeheer binnen een circulaire economie". Aan elke regelgeving die ze moet omzetten gaat een beleidsproces vooraf waar de OVAM vanzelfsprekend invloed op wil uitoefenen. Volgende regelgeving wordt alvast voorzien om in 2025 om te zetten: Waste Shipment Regulation, Packaging and Packaging Waste Regulation, waarschijnlijk ook Waste Framework Directive (Food waste en textiel), Directive on Soil Monitoring and Resilience, Ecodesign for Sustainable Products Regulation (verbod onverkochte goederen). Er loopt op dit moment 1 inbreukprocedure wegens laattijdige implementatie van EU-richtlijnen voor wat betreft de Waste from Electrical and Electronic Equipment, met name het niet halen van de inzameldoelstelling.

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.vlaanderen.be
info@ovam.be

Bijlage 1

Bijlage 2

BO2025 - Begroting - uitgaven

VAK BO2025				VEK BO2025							
UITGAVEN		Begrotingsartikel ORAFIN	Basisallocatie	128,832,000		ESR VAK		134,778,000		ESR VEK	
WERKING		Begrotingsartikel ORAFIN	Basisallocatie	46,269,000		ESR VAK		46,269,000		ESR VEK	
PERSONEEL		QJ0-AQCG2JA-LO		38,652,000				38,652,000			
Loonkosten eigen personeel		QJ0-AQCG2JA-LO	AQC001	37,632,000	1100	37,632,000		37,632,000	1100	37,632,000	
Loonkosten eigen personeel - EU afval-en materialen		QJ0-AQCG2JA-LO	AQC002	1,020,000	1100	1,020,000		1,020,000	1100	1,020,000	
PERSONEEL		QJ0-AQCG2EA-LO		172,000				172,000			
Loonkosten eigen personeel - EU bodem		QJ0-AQCG2EA-LO	AQC003	172,000	1100	172,000		172,000	1100	172,000	
EIGEN WERKING		QJ0-AQCG2ZZ-WT		7,445,000				7,445,000			
Algemene werkingskosten		QJ0-AQCG2ZZ-WT	AQC004	1,183,000	1211	1,153,000		1,183,000	1211	1,153,000	
		QJ0-AQCG2ZZ-WT			7422	30,000			7422	30,000	
ICT-uitgaven		QJ0-AQCG2ZZ-WT	AQC005	2,908,000	1211	2,722,000		2,908,000	1211	2,722,000	
		QJ0-AQCG2ZZ-WT			7422	186,000			7422	186,000	
HR		QJ0-AQCG2ZZ-WT	AQC006	267,000	1211	267,000		267,000	1211	267,000	
Huisvesting		QJ0-AQCG2ZZ-WT	AQC007	3,087,000	1211	901,000		3,087,000	1211	901,000	
					1212	2,186,000			1212	2,186,000	
BELEID		Begrotingsartikel ORAFIN	Basisallocatie	57,016,000		ESR VAK		56,849,000		ESR VEK	
Afval en materialenbeleid		QJ0-AQCG2JA-WT		17,772,000				22,146,000			
EU Afval- en materialenbeleid		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC017	460,000				460,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	460,000			1211	460,000	
SD1: We faciliteren de transitie naar een circulaire economie in Vlaanderen		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC018	0				0			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	0			1211	0	
SD2: We versterken onze Europees-internationale werking voor een duurzaam afval-, materialen- en bodembeheer binnen een circulaire economie		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC019	107,000				107,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	107,000			1211	107,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			3132	0			3132	0	
SD3: De OVAM neemt het voortouw in het veilig sluiten van materiaalkringlopen zodat het verbruik van primaire grondstoffen daalt - Partim asbest		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC020	9,550,000				13,800,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	250,000			1211	250,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7340	8,000,000			7340	12,250,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7440	1,300,000			7440	1,300,000	
SD3: De OVAM neemt het voortouw in het veilig sluiten van materiaalkringlopen zodat het verbruik van primaire grondstoffen daalt		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC021	4,603,000				4,727,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	3,286,000			1211	3,410,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			3132	1,043,000			3132	1,043,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			3300	0			3300	0	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7440	274,000			7440	274,000	
Digitalisering		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC022	852,000				852,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	0			1211	0	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7440	852,000			7440	852,000	
Communicatie		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC023	200,000				200,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	200,000			1211	200,000	
RELANCE BUDGET VV5: CIRCULAIRE ECONOMIE - ASBEST (sectorprotocollen)		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC025	0				0			
		QJ0-AQCG2JA-WT			7340	0			7340	0	
RELANCE BUDGET VV70: MATERIAALSTROMEN DIGITALISEREN		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC026	0				0			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	0			1211	0	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7440	0			7440	0	
RELANCE BUDGET VV125: CIRCULAIRE ECONOMIE - RECYCLAGEHUB		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC027	0				0			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	0			1211	0	
Vlaanderen Circulair Governance		QJ0-AQCG2JA-WT	AQC024	2,000,000				2,000,000			
		QJ0-AQCG2JA-WT			1211	1,900,000			1211	1,900,000	
		QJ0-AQCG2JA-WT			7440	100,000			7440	100,000	
Bodemsanering en bodembeheer		QJ0-AQCG2EA-WT		39,244,000				34,703,000			
EU Bodem		QJ0-AQCG2EA-WT	AQC014	229,000				229,000			
		QJ0-AQCG2EA-WT			1211	229,000			1211	229,000	
SD5: Naar gezonde bodems in 2050		QJ0-AQCG2EA-WT	AQC015	27,365,000				23,414,000			
		QJ0-AQCG2EA-WT			1211	4,666,000			1211	4,050,000	
		QJ0-AQCG2EA-WT			3132	911,000			3132	911,000	
		QJ0-AQCG2EA-WT			7112	30,000			7112	30,000	
		QJ0-AQCG2EA-WT			7340	21,758,000			7340	18,423,000	
SD4: Bodemverontreiniging aanpakken		QJ0-AQCG2EA-WT	AQC016	6,900,000				6,310,000			
		QJ0-AQCG2EA-WT			1211	6,900,000			1211	6,310,000	
Bodem Digitaal		QJ0-AQCG2EA-WT	AQC073	4,750,000				4,750,000			
		QJ0-AQCG2EA-WT			1211	4,750,000			1211	4,750,000	
Innovatieve Saneringstechnieken		QJ0-AQCG2EA-WT	AQC085	0				0			
		QJ0-AQCG2EA-WT			3132	0			3132	0	
BEGROTINGSSALDO'S		Begrotingsartikel ORAFIN	Basisallocatie	25,547,000		ESR VAK		31,660,000		ESR VEK	
RESERVES - BODEM EN ONDERGROND		QJ0-AQCG2EA-RE		25,547,000				23,426,000			
Bodembeschermingsfonds		QJ0-AQCG2EA-RE	AQC013	25,547,000				23,426,000			
		QJ0-AQCG2EA-RE			0310	25,547,000			0310	23,426,000	
OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR		QJ0-AQCG2ZZ-OV		0				8,234,000			
OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR		QJ0-AQCG2ZZ-OV	AQC000	0				8,234,000			
		QJ0-AQCG2ZZ-OV			0322	0			0322	8,234,000	

BO2025 - Begroting - inkomsten

MEER					
INKOMSTEN	Begrotingsartikel ORAFIN	Basisallocatie	134,778,000	ESR	
WERKINGSDOTATIE	QJ0-BQCGAZZ-OI		27,602,000		
	QJ0-BQCGAZZ-OI	BQC006	27,602,000	4610	27,368,000
				6611	234,000
EIGEN INKOMSTEN BODEM	QJ0-BQCGAEA-OW		20,029,000		
	QJ0-BQCGAEA-OW	BQC002	19,628,000	1611	17,184,000
	QJ0-BQCGAEA-OW			3810	2,444,000
	Projecten EU QJ0-BQCGAEA-OW	BQC010	401,000	3910	401,000
EIGEN INKOMSTEN AFVAL EN MATERIALEN	QJ0-BQCGAJA-OW		12,814,000		
	QJ0-BQCGAJA-OW	BQC003	11,334,000	1611	10,974,000
	QJ0-BQCGAJA-OW			1620	360,000
	Projecten EU QJ0-BQCGAJA-OW	BQC011	1,480,000	3910	1,480,000
MINA-DOTATIES BODEM	QJ0-BQCGAEX-OI		32,237,000		
	QJ0-BQCGAEX-OI	BQC004	32,237,000	4630	8,262,000
				6631	23,975,000
MINA-DOTATIES AFVAL EN MATERIALEN	QJ0-BQCGAJX-OI		6,250,000		
	QJ0-BQCGAJX-OI	BQC005	6,250,000	4630	6,250,000
RESERVEFONDSEN - BODEMBESCHERMINGSFONDS	QJ0-BQCGAEA-OR		27,612,000		
	QJ0-BQCGAEA-OR	BQC008	27,612,000	0810	27,612,000
OVERGEDRAGEN OVSCHOT VORIGE BOEKJAREN	QJ0-BQCGAZZ-OG		8,234,000		
	QJ0-BQCGAZZ-OG	BQC000	8,234,000	0821	8,234,000

BO2025 - Begroting - uitgaven MINA

MEER

			VAK BO2025	VEK BO2025
UITGAVEN	Begrotingsartikel	Basisallocatie	8,582,000	14,582,000
Bodem	QBX-3QCG2EA-WT		3,097,000	3,097,000
Vlabotex/Tersana	QBX-3QCG2EA-WT	QC01300 3122	3,097,000.00	3,097,000.00
Afval en materialenbeleid	QBX-3QCG2JA-WT		5,485,000	11,485,000
Kringloopcentra	QBX-3QCG2JA-WT	QC02500 3300	808,000.00	808,000.00
Subsidies lokale besturen (investeringen)	QBX-3QCG2JA-WT	QC05600 6331	2,677,000.00	8,995,000.00
Subsidies circulaire economie	QBX-3QCG2JA-WT	QC09700 3300	2,000,000.00	1,682,000.00
VV4 Relance asbest lokale besturen	QBX-3QCG2JA-WT	QC90500 5111	0.00	0.00
VV5 Relance asbest sectorprotocollen	QBX-3QCG2JA-WT	QC90600 5111	0.00	0.00
VV125 Relance recyclagehub	QBX-3QCG2JA-WT	QC92200 1211	0.00	0.00

BO2025 - Begroting - Inkomsten MINA

INKOMSTEN		Begrotingsartikel	Basisallocatie	70,500,000
Afval en materialenbeleid		QBX-2QCGAJA-OW		70,500,000
Milieuheffingen		QBX-2QCGAJA-OW	QC00400 3670	70,000,000.00
Samenwerkingsakkoord Fost+		QBX-2QCGAJA-OW	QC00600 3670	500,000.00